

EEN VOGEL TEGEN DE OORLOG

Eenakter

door

JAN DE CALUWÉ

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **EEN VOGEL TEGEN DE OORLOG** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **JAN DE CALUWÉ** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 2017 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **5** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

VERTELLER - (m/v) voor de Proloog en Epiloog

MAN - 'chief' van een stam van krijgers

ZOON - diens zoon en beoogde opvolger

VROUW - chiefs vrouw, eerder als kind bij een vreemde stam weggeroofd, thans 'sjamane' bij haar nieuwe stam

MOEDER-DUIF - met protest-stem

AANKLEDING:

Kan met een enkel attribuut of kledingstuk: hoofdtooi, sjaal e.d.

DECOR:

Van een langwerpige tafel is een lage natuurlijke 'verschansing' gemaakt. Daarachter spelen de scènes zich af, alles tegen een neutrale achtergrond.

N.B. Deze tekst kan ook zeer goed als 'leesstuk' dienen.

EEN VOGEL TEGEN DE OORLOG

PROLOOG

VERTELLER: *(komt op, leest)*

Op schootsafstand van een eenzame boom in het midden van de vlakte van Koeroe is een verhoging in het landschap te zien. Niet erg hoog, maar toch zo dat het een natuurlijke verschansing lijkt, die ook nog enigszins langgerekt is, evenwijdig aan de bosrand daarachter.

Achter die verhoging verschijnen drie gestalten te paard. Ze dragen alle drie een hoofdtooi, alle drie verschillend.

Ze stijgen af en reiken de teugels van de nog onrustig knikkende paarden aan enkele knechten achter hen. Meer dan manshoge bogen houden ze bij zich, kokers die ze op rug en heupen dragen zijn gevuld met scherpe pijlen.

De oudste is een man met een stevig gezicht, zijn hoofdtooi lijkt een soort helm.

Van de tweede man is het gezicht jonger en vrouwelijker. Alles, ook zijn hoofdtooi, lijkt hem beter te staan dan bij de oudere man.

De derde figuur is een vrouw, haar haardracht die onder de kleurige hoofdtooi vandaan komt verraadt dat.

SCENE EEN

(Er is gerucht van paarden te horen. Daarna komen Man, Zoon en Vrouw op)

VERTELLER: Aan alles van de gemakkelijk zittende kleding en aan hun bewegingen is te zien dat ze vertrouwd zijn met de wapens die ze bij zich dragen en met paarden.

Ze horen bij een stam van krijgers. Met wapens en uitrusting blijven ze steeds bezig, en in contact met de paarden en knechten, die onzichtbaar op de achtergrond blijven.

Man, vrouw en jongeman gedragen zich als gewend aan elkaar.
(Verteller treedt terug)

MAN: *(wijst met uitgestrekte arm vooruit)* Zie je, mijn zoon, achter die eenzame boom, daar in de verte, zover als je kijken kunt, die stippen tegen de bosrand?... Dat is de vijand!

ZOON: *(in de verte turend, hand boven de ogen)* Daar in de verte?... Ja... En daar komt beweging!... Ze rukken op... Een enorm breed front! Rijen dik, lijkt het.....

VROUW: Ik kijk liever omhoog, de hemel in. En ja, daar zie ik een stip... Wat is het?... De stip van een vluchtende vogel... Wat is het?... Een havik?... Verder is er geen vogel te zien of te horen. Hoor maar... *(Man heeft een paar stappen naar achter gedaan en geeft daar instructies)*

ZOON: Vader! Waar ben je?... Kijk met me mee... Wat doe je? Wat is ons plan?

MAN: *(terug)* Rustig, mijn zoon. Ik heb een feilloos plan... Je ziet, deze kleine verhoging gaat links en rechts ook nog een weinig verder. Daar zijn nu aan beide kanten onze gewapende ruiters. *(gehinnik en getrappel van paarden is te horen)* Ze stellen zich in de breedte op, als een soort front tegenover dat van hen, dat **lijkt** alsof het is om hen op te vangen...

ZOON: Wat is daar zo slim aan, chieft?

MAN: Het lijkt ook een heel front, dat van ons... maar het is maar één rij diep! *(tot de Vrouw)* En nu komt wat jij mij geleerd hebt van de vogels, vrouw... Zie een zwerm vogels, zoals waar jij zo graag naar kijkt, een wonder van snelle wendbaarheid!... Een arend, of een nog dodelijker rover als een havik, vliegt erboven en, verblind door zijn begeerte, denkt hij door in de zwerm te duiken dodelijk te kunnen toehappen... Maar wat gebeurt er? Hij stort zich er dwars doorheen, want de zwerm opent zich razend snel naar alle kanten en sluit zich weer achter hem. Hij heeft in zijn opzet gefaald, en hij

is nu weerloos, want hij weet niet wat te doen. En ook al probeert hij het opnieuw, en op een andere plek in de zwerm, daar gebeurt hetzelfde. Hij moet het opgeven, en is overwonnen, razend van de honger.

ZOON: Nu... wat doen wij? Wat bedoel je?

MAN: Ze zullen op ons komen afstormen. Wij laten op die punten, waar hun eerste ruiters aanvallen, onze rij opengaan - zo heb ik mijn instructies gegeven - we geven ze ruimte en zij stormen er doorheen.

ZOON: En dan?

MAN: Dan komen ze in ons achterveld... De paarden rennen nog door in volle vaart... en dan struikelen ze tussen de eerste boompjes... De jonge boompjes en struiken staan daar nog op enige afstand van elkaar, eigenlijk nog voor de bosrand, en overal daar tussenin hebben mijn mannen lianen gespannen. Op kniehoogte, feitelijk onzichtbaar... De paarden struikelen erover, de ruiters vliegen over de kop, en...

VROUW: Ja ja, ik zie het al voor me... En nu gebeurt er iets wat in de vogelzwerm **niet** gebeurt... Of neem jij die gevallen ruiters allemaal gevangen?

MAN: Wat dacht je?... Verongelukt en liggend op de grond worden ze één voor één uitgeschakeld door mannen van ons die hen in de bosrand staan op de wachten.

VROUW: Ze worden dus afgeslacht?... Maar ze zijn wéérloos!

MAN: Wat anders? Onze mannen die hen daar opwachten zijn niet voor niets bewapend met zwaarden en speren. Die willen hun gram halen, die willen bloed zien...

VROUW: Zo gaat dat bij een vogelzwerm niet, man. Dat gaat anders...

ZOON: Is het niet zo dat de vogels steeds in beweging blijven? Ze blijven de aanvallen steeds maar opvangen. Tot de aanvaller het opgeeft.

VROUW: ...maar niet gedood wordt!

MAN: Een enkeling zal bij ons ook wel door iemands goedhartigheid gespaard worden... Misschien...

VROUW: Hoor je nou wat je zegt? Een **enkeling** brengt het er levend van af!

MAN: *(na een ongemakkelijke stilte)* Niet aan onze kant... Daar heb ik met mijn strategie voor gezorgd... *(na weer een stilte)* Nou, wat zeggen jullie?

ZOON: Ik weet niet wat ik zeggen moet... *(stilte)* Ik... ik heb er moeite mee om met list en bedrieglijkheid tewerk te gaan... En op louter

bloedvergieten aansturen...Ik weet het niet, vader...

MAN: (*ingehouden kwaad*) Wat wil je dan? Je weerloos overleveren? Waarvoor denk je dat een chieftaan aan het hoofd van zijn volk gesteld is?

ZOON: Ik weet het, vader...

VADER: Kijk weer die kant op. Rechttuit!... Zie je? Daar komen ze. Het is nog maar een dikke lijn, maar in feite is die rijen dik met bewapende krijgers achter elkaar. Nog stapvoets, want ze zijn nog lang niet bij die boom. Daar zullen ze zich klaarmaken voor de stormloop... Je zegt niets. Moet ik het soms uit je trekken? Zie je die boom niet?

ZOON: (*na een stilte*) Ik ken die boom maar al te goed...

MAN: Hoezo?

ZOON: Als jongen heb ik er vaak gespeeld. We gingen helemaal daarheen op onze pony's...

VROUW: Zover van huis? Wat gingen jullie daar doen?

ZOON: Oefenen in boogschieten, moeder.

VROUW: Zover van huis? Waarom?

ZOON: Wij waren jongens, moeder, jij weet niet alles van ons.

VROUW: Hoezo? Waarom kom je er nu mee? Wat deed je daar?

ZOON: We vingen met een gemene list vogeltjes. In een kooi, die we daar aan een touwtje in de kruin van die boom hadden opgehangen. (*hij tuurt in de verte*) Dat is sterk!... Ik zie die kooi daar nog hangen. Kijk...

MAN: Ik zie niets... Maar wat zou dat?

VROUW: Zangvogeltjes? (*met afschuw*) Wilde je die vangen?!

MAN: Zangvogeltjes.... Je zegt dat alsof het iets ergs is. Ja, zangvogeltjes vangen! Wat is daar voor ergs aan? Deden wij vroeger ook. Zo zijn jongens!

ZOON: Dat was niet het ergste.

MAN: Wat dan?

ZOON: We... we staken ze de ogen uit.

VROUW: Wat?! Wat? ... De ogen uitsteken?... Waarom?

ZOON: Ze zouden dan mooier zingen...

VROUW: Hoe kom je tot zoiets afschuwelijks?

ZOON: Een heks - die heks, je weet wel, moeder - die had ons dat wijsgemaakt.

VROUW: Die heks?!... Dat is iemand die buiten zinnen is!... Hoe kom je er bij om die te geloven?... Die moet je niet geloven omdat zij **ook** van **mijn** stam is...

ZOON: We **wilden** haar geloven.

MAN: Nou... En toen?

VROUW: ‘We wilden haar geloven... We wilden haar geloven...’ Heb ik je niet opgevoed om bedachtzaam te zijn, mild, zachtaardig?! En nooit gevoelloos, wreed... Om je niet te verlagen tot minder dan een dier... Als de mens niet bedachtzaam zou zijn, maar alleen maar sterk en wreed, zou hij niet meer zijn dan een dier, ja dan zijn dieren superieur aan mensen...

ZOON: *(na een stilte)* Maar dat is nog niet het ergste, moeder...

VROUW: Wat bedoel je?

ZOON: Nou...Eigenlijk had **ik** dat bedacht. En niet die vrouw.

MAN: Wat?

ZOON: Door dat bij die vogeltjes uit te proberen. Met ze de ogen uit te steken... Ik had als kleine jongen eens gezien... op die open plek achter onze bossen, je weet wel... daar kwamen we ook wel eens om naar de herten te kijken. Ik heb daar twee edelherten met elkaar zien vechten. Ze gebruikten hun reuzegeweien als wapens. Het ging er woest aan toe, het ging gelijk op. Tot de een met de uiterste punt van zijn gewei in het oog van de ander stootte. En die brulde zo verschrikkelijk... Zo verschrikkelijk dat ik later die heks geloofde over het uitprikken van de ogen bij vogeltjes en dat ze dan mooier zongen...

VROUW: *(na een stilte)* Maar ongelukkige jongen toch... Hoe kom je daar toch bij? *(ze wil hem aanraken, maar hij ontwijkt dat)* Hoe oud was je toen?

ZOON: Twaalf jaar... Of jonger misschien...

VROUW: Twaalf jaar... Of nog jonger... Een kind!... Hoe... hoe ging dat dan?

ZOON: Als we met jongens onder elkaar waren, begon het met het uittrekken van een poot bij een spinnetje dat we gevangen hadden. Later deden we dat bij kleine vogeltjes ook wel eens... Ik ging eens met mijn grotere vriend Ciaran mee en hij liet mij zien hoe hij een vogelnest uithaalde - alle jonge vogeltjes blind, piepend, hun snavelletjes open - en al die vogeljongen een voor een de nek omdraaide...

VROUW: Wat? Wat?! Ik weet niet wat ik hoor... Hoe komen jullie tot die wreedheid?

ZOON: Alle jongens willen hun vader nadoen...

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto